

Kommenttipuheenvuoro – Miten tästä eteenpäin?

Ylijohtaja Timo Tanninen
Ympäristöministeriö
Luontoympäristöosasto

Maailman väkiluku ylittää piakkoin jo 7 miljardin rajapyykin. Jokainen meistä maailmankansalaisista kuluttaa uusiutuvia ja uusiutumattomia luonnonvaroja joka päivä. Väestökasvu jatkuu globaalilla tasolla edelleen voimakkaana, samalla kun myös se joukko joka kuluttaa henkilöä kohden erityisen runsaasti luonnonvaroja kasvaa huomattavan nopeasti.

Kun samalla maapallo on loppujen lopuksi hyvinkin rajallinen paikka elää, voi kysyä onko nykyinen elämänmenomme nyt ylipäänsä kestävällä pohjalla. Kasvihuonekaasupäästöt kasvavat jatkuvasti nopeuttaen ilmastonmuutosta, sademetsät hupenevat nopeasti erilaisten käyttöpaineiden alla, suuri osa maapallon kalakannoista on vahvasti ylikalastettuja, veden puute uhkaa yhä laajenevia kansanjoukkoja, luonnon monimuotoisuus köyhtyy nopeaan tahtiin, lajeja kuolee sukupuuttoon.

On päivänselvää, että kehitys ei nykyisenlaisena voi eikä tule jatkumaan kovin pitkään. Ilmastonmuutoksesta käytävä keskustelu on jo antanut osviittaa, miten syvällisten muutosten edessä tällä hetkellä elämme. Vielä on niitä, jotka mieluiten haluaisivat tarrautua menneeseen, mutta yhä enemmän on niitä, jotka näkevät ilmastonmuutoksen torjunnan nimenomaan mahdollisuutena, ei niinkään uhkana. Mahdollisuutena luoda aivan uudenalaista liiketoimintaa, vientiä ja työllisyyttä, liiketoimintaa jonka pohja on kestävä ja kantaa pitkälle tulevaisuuteen.

Luonnonvarojen käytön ja suojelun osalta haasteet ovat aivan yhtä valtavat, mutta ne eivät vielä ole saaneet julkisessa keskustelussa niille kuuluvaa painoarvoa. Asia tulee kuitenkin vääjäämättä nousemaan yhä tärkeämpään asemaan. Luonnonvarojen käytön osalta pätee sama kuin ilmastonmuutoksesymyksessäkin, välttämättä kovin moni ei näe tarvetta muuttaa totuttuja toimintatapoja, vaikka isot muutokset ovat jo nurkan takana.

Tässä tilanteessa edelläkävijän roolin ottava maa tai yritys on vahvoilla kun seulotaan huomispäivän voittajia. Kansallisen luonnonvarastrategian laatiminen tähän paikkaan on Sitralta ja hankkeessa mukana olleilta tahoilta aivan erinomainen veto. Strategia luo Suomelle oivan mahdollisuuden olla luonnonvarojen kestävä tuotannon ja kulutuksen edelläkävijöitä maailmassa. Tällaisen roolin ottaminen sopii Suomen kaltaiselle maalle aivan erityisen hyvin. Meillä on runsaat luonnonvarat ja siihen liittyvää vahvaa osaamista. Älykkäästi luonnon voimin slogan sopii hyvin siihen Suomi-kuvaan jota olemme jo pitkään pyrkineet rakentamaan.

Nyt laadittu kansallinen luonnonvarastrategia luo ns. momentumin, jota nyt pitää hyödyntää. Strategiassa puhutaan aivan oikein yhteisen näkemyksen luomisen tarpeesta

sekä asioiden ja niiden keskinäisten riippuvuuksien tarkastelemisesta kokonaisuutena. Poliittista johtajuutta tarvitaan luonnollisesti myös, joten strategiassa esitetty ajatus luonnonvarapolitiikan korkean tason kansallisesta koordinaatioelimestä on hyvin perusteltu. Elinkeinoelämän ja kansalaisyhteiskunnan kytkeminen prosessiin on luonnollisesti ensiarvoisen tärkeää.

Valitut strategiset tavoitteet, kuten uuden sukupolven biotalouden rakentaminen sekä niukkaresurssisuuteen ja tehokkaaseen materiaalikiertoon perustuvien liiketoimintamahdollisuuksien kehittäminen ovat oikeaan osuneita painopisteitä, kuten osaamisen ja viestinnän sekä kansainvälisen aktiivisuuden painottaminen.

Kuten kaiken uuden rakentamisessa on tärkeää tehdä perustuksesta mahdollisimman vankka. Näin on viisasta edetä myös rakennettaessa Suomesta älykkään luonnonvarapolitiikan ja siihen pohjautuvan liiketoiminnan tiennäyttäjää maailmassa. Vankka perusta tarkoittaa mm. sitä, että omat vesialueemme ovat esimerkillisessä tilassa, että runsaasta luonnonvarojen käytöstä huolimatta luontaiset lajimme ja luontotyyppimme ovat suotuisalla suojelun tasolla ja että energia- ja materiaalitehokkuutemme on maailmanliigan ykkösluokkaa.

Perustan vahvistamiseen mm. näiden asioiden osalta pitää edelleen panostaa ja näin varmistaa, että nyt rakennettava uusi, innovatiivinen luonnonvarapolitiikka kantaa myös tulevaisuudessa. Se ei kuitenkaan tarkoita, että kansallisen luonnonvarastrategian toimeenpanossa pitäisi viivytellä, päinvastoin. Sitran hankkeessa on luotu erinomainen pohja ja sitä pitää nyt viedä eteenpäin. Ympäristöministeriö on ollut ja haluaa edelleen olla työssä mukana mahdollisimman aktiivisella panoksella.